

Організаційно-економічний механізм формування інноваційних кластерів у насінництві зернових культур

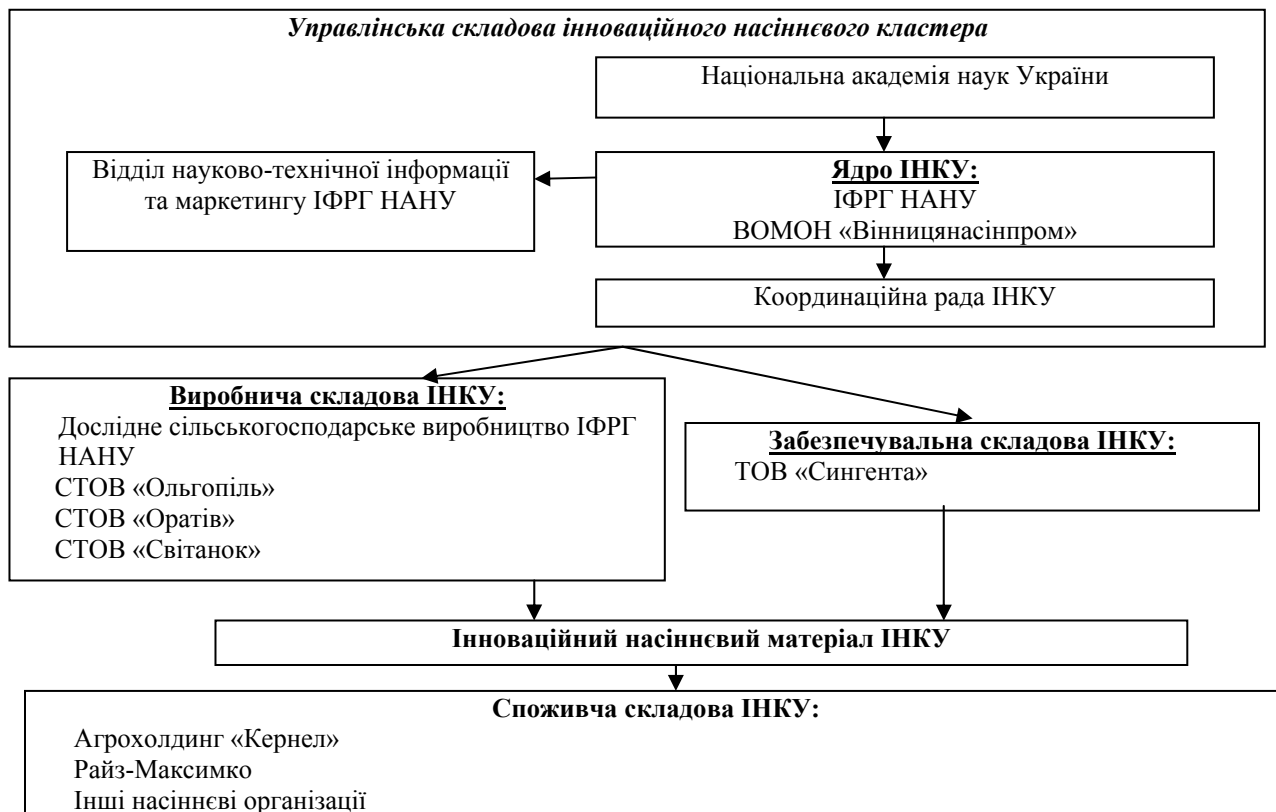
Постановка проблеми. Зернова галузь є стратегічною для України й має велике значення для розвитку внутрішніх і зовнішніх ринкових спроможностей, підвищення її іміджу на міжнародній арені. Забезпечити ефективне функціонування в умовах інтеграції сільського господарства України в світове співтовариство можливо через запровадження інноваційної моделі розвитку в насінній галузі зернових культур. Один із шляхів конструювання такої моделі – формування інноваційних насінневих кластерів, які побудовані на використанні переваг спеціалізації, кооперації та концентрації і є локомотивом генерування інноваційної продукції. Згідно з чинним законодавством інновації – це новостворені (застосовані) та (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [2].

технічного прогресу, організаційний механізм підвищення регіональної та національної конкурентоспроможності [4].

На думку М. Портера, кластери виростають лише там, де всі необхідні чинники, ресурси і компетенції зосереджуються, досягають певного масштабу, деякого критичного порогу й набувають ключову роль у певній економічній сфері з вирішальною та стійкою конкурентною перевагою над іншими регіонами за рахунок вищої продуктивності, розвитку інновацій і нових видів бізнесу [7].

Для держави загалом діяльність інноваційних кластерів визначає, по-перше, масштаби та темпи розвитку наукомістких галузей економіки; по-друге, місце країни в міжнародному поділі праці; по-третє, можливість рівноправного економічного співробітництва з розвинутими країнами; по-четверте, можливість збільшення припливу зарубіжного капіталу й експорту вітчизняної продукції [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кластеризація економіки цікавила та останнім часом все більше цікавить як вітчизняних, так і зарубіжних учених, зокрема: З.С. Варналія [1], М.Ф. Кропивка [4], М.П. Курила [5], Ф. Кука [10], А. Маршалла [3], М. Портера [7], І. Тюнена [8], Й. Шумпетера [9] та ін. Одна

у тому, що, побоюючись втратити переваги своєї участі в об'єднанні й будучи заінтересованими в ефективності всього об'єднання, ці елементи кластера змушені підтримувати ефективність один одного заради досягнення спільної мети кластера. Звідси можливість взаємного обміну технологіями, кадрами й навіть фінансова підтримка конкуруючих елементів кластера.

Координаційна рада є органом громадського управління, що об'єднує учасників біля ІНКУ як ядра кластера. Метою ради є забезпечення стратегічного керівництва діяльністю інноваційного насінневого кластера. До основних завдань координаційної ради належить визначення стратегії та ключових напрямів розвитку ІНКУ, стратегічне планування, затвердження коротко-, середньо- і довгострокових планів діяльності.

Багато підприємств (фірм), що виникають нині, формують свою організаційну структуру починають зі створення самостійних відділів маркетингу. В ІФРГ НАНУ також функціонує відділ науково-технічної інформації та маркетингу, який бере участь у вирішенні задач маркетингу насінневої продукції ІФРГ НАНУ й забезпечує умови реалізації маркетингу інформаційної продукції, в тому числі підготовкою аналітичних і рекламних матеріалів. Він займається: збутом насінневої продукції; плануванням збуту; рекламою; ціноутворенням; дослідженням ринку насінневого матеріалу; проведенням моніторингу; постійним зіставленням витрат, цін, платоспро

Формування інноваційного кластерного насінневого утворення забезпечить стійкий та збалансований економічний розвиток його учасників завдяки одержанню синергетичного ефекту, який виникає за рахунок: перетікання інновацій між суб'єктами кластерного утворення; нарощування грошового потоку за рахунок складання грошових потоків учасників кластера; спільного використання інфраструктурних об'єктів; зниження трансакційних витрат.

Висновки. Сучасний стан діяльності насінневих підприємств характеризується функціонуванням в умовах високої як політичної, так і економічної нестабільності, слабкої прогнозованості та високого ступеня мінливості зовнішнього середовища, що нега-

тивно впливає на конкурентоспроможність і загальні темпи виробництва й реалізації насінневого матеріалу. Об'єднання насінневих підприємств і організацій у кластерні системи найкращим чином сприятиме зростанню ділової активності підприємницьких структур та подоланню негативних факторів, що гальмують розвиток насінництва зернових культур. Формування інноваційного насінневого кластера на базі Інституту фізіології рослин і генетики НАНУ дасть змогу одержати значно більший ефект від запровадження інновацій за рахунок концентрації й глибшої спеціалізації учасників, зниження рівня виробничих та трансакційних витрат і поліпшення якості вироб